

Datum 26-10-2015
Aan Ministerie van EZ
Van H.B. Schurink

Onderwerp Internetconsultatie: 'Andere benadering gaswinning'.

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij reageert Energie-Nederland op de internetconsultatie: 'Andere benadering gaswinning', zoals gepubliceerd op: <https://www.internetconsultatie.nl/gaswinning> .

Opmerking vooraf:

Voor Energie-Nederland (verder E-NL) is niet duidelijk of het Ministerie van EZ (verder ministerie) een voorkeur heeft m.b.t. één van de –in hoofdstuk 8- beschreven 'maatregelen om te komen tot maximale inzet van conversiecapaciteit'. Wij missen namelijk de vraag welke van de –in hoofdstuk 8- beschreven 'maatregelen' de voorkeur van de markt geniet.

Vraag 1 van 5

Ontbreken er relevante vragen die in het onderzoek zouden moeten worden geadresseerd?

E-NL begrijpt mede uit de presentatie op 19 oktober jl. dat de vraag hoeveel laagcalorische flexibiliteit GTS uit de markt zou kunnen contracteren nog niet (uitvoerig) is geadresseerd. Het contracteren van L-gas flexibiliteit uit de markt betekent het laten meedingen van gasopslagen buiten het gasgebouw en/of vraagsturing bij (industriële) afnemers. Deze mededinging garandeert op z'n minst het kunnen verlagen van de Groningenproductie tegen efficiënte kosten, en kan extra verlaging/afvlakking van de Groningenproductie mogelijk maken.

Deze vraag over marktcontractering wordt nog relevanter als een temperatuurafhankelijk plafond wordt ingesteld voor de maximale productie uit Groningen, waarbij Gasterra de vrijheid en flexibiliteit behoudt om gedurende het jaar haar portfolio aan te passen en feitelijk de marktregie te voeren (zie p. 50 van de consultatie). Immers, in dit scenario wordt een substantiële hoeveelheid van de beschikbare

intra-jaar flexibiliteit wettelijk neergelegd bij één marktpartij. Een uitgebreide analyse waarom het ministerie de markt in dit geval suboptimaal acht is dan extra wenselijk.

E-NL verzoekt het ministerie om alsnog de vraag te adresseren hoeveel laagcalorische flexibiliteit GTS uit de markt zou kunnen contracteren.

Daarnaast wordt er in de studie geen rekening mee gehouden dat er nog L-gas velden zijn op de Noordzee die op basis van de huidige marktomstandigheden niet rendabel zijn, maar wel kunnen worden als hiervoor (aanvullende) stimuleringsmaatregelen beschikbaar komen. Het aanbod van L-gas zal hiermee toenemen. Wij verzoeken het ministerie om dit aanbod eveneens inzichtelijk te maken.

Vraag 2 van 5

Zijn alle relevante scenario's in het onderzoek beschreven of zijn er (werkbare) scenario's te bedenken die hier niet zijn gepresenteerd?

1)) Het scenario waarbij een deel van de benodigde L-gas flexibiliteit buiten de GTS- en 'GasTerra'-instrumenten wordt gezocht is nog niet gepresenteerd, zie ook het antwoord op vraag 1. Dit scenario zou een combinatie van de oplossingsrichtingen in de paragrafen 8.4.3 en 8.5.2 betekenen.

2)) Verder zou het kunnen dat uit het NAM onderzoek één of meer scenario's naar voren komen die nog niet zijn gepresenteerd, bijvoorbeeld een variant waarbij de fluctuaties van gaswinning uit Groningen tussen de jaren of binnen het jaar worden geminimaliseerd.

3)) Bij de finale keuze, mede op basis van het onderzoek van NAM naar de seismische effecten van het winningspatroon, verzoeken wij om aan te geven welk tijdspad het Ministerie voorziet om dit besluit te implementeren. Op basis van dit tijdspad kunnen afnemers en leveranciers van gasflexibiliteit bepalen op welke wijze zij hun flexibiliteitsinstrumenten inrichten.

Vraag 3 van 5

Zijn de effecten die in kaart zijn gebracht inderdaad de effecten die te verwachten zijn; zijn er aspecten niet in beeld gebracht die relevant zijn voor de vraagstelling; of zijn er aannames onjuist?

In het onderzoek wordt geconstateerd dat gasopslagen niet geschikt zijn om structurele onzekerheden in de markt op te vangen en hiertoe slechts enkele dagen toe in staat zijn.

E-NL kan zich in deze conclusie niet vinden, aangezien dit geen recht doet aan de verschillende soorten opslagen die juist gezamenlijk in staat zijn om voor korte termijn én voor langere termijn (lees: langer dan enkele dagen, oplopend tot meerdere weken) en in staat zijn om onzekerheden in de levering (hoog- én laagcalorisch) te ondervangen.

In het onderzoek mist E-NL verder een uitvoerige analyse van de rol van flexibiliteit binnen de dag. De vraag naar gas kan binnen een dag sterk variëren. Door in het onderzoek het vraagpatroon alleen per dag of zelfs op weekbasis te beschouwen, wordt dit aspect niet of nauwelijks meegenomen. Dit kan leiden tot onjuiste aannames bij het formuleren van maatregelen om de flexibilitateitsbehoefte op te vangen door de diverse partijen. E-NL verzoekt het aspect van vraagvariatie binnen het etmaal alsnog in beeld te brengen.

Vraag 4 van 5

Zijn de aannames ten aanzien van het functioneren van marktpartijen gerechtvaardigd; of zien partijen een rol voor zich die in dit rapport niet beschreven is?

De rol van partijen buiten het Gasgebouw die de beschikking hebben over flexibiliteitsinstrumenten is onderbelicht. Zie ook het antwoord op vraag 1: wij zouden graag zien dat deze rol beter wordt geanalyseerd teneinde op efficiëntere wijze het Groningenplafond te verlagen en wellicht een verdere verlaging mogelijk te maken.

In de consultatie staat verder diverse malen genoemd dat GTS aanwijzingen kan geven aan marktpartijen als dit vereist is voor de balans tussen hoog- en laagcalorisch gas. Het is cruciaal voor de investeringszekerheid van aangeslotenen dat de mogelijkheid van deze aanwijzingen zoveel mogelijk vooraf gecontracteerd wordt, dus dat er sprake is van bilaterale overeenkomsten i.p.v. unilateraal ingrijpen. Unilaterale aanwijzingen zijn funest voor het investeringsklimaat en bedrijfsvoering van de aangeslotene, die krijgt immers te maken met de (vervolg)kosten van afregelen en eventueel additionele onbalanskosten. Unilaterale aanwijzingen moeten dus beperkt worden tot echte noodsituaties (force majeure).

Vraag 5 van 5

Zijn de aannames en keuzes die leiden tot een inzet van 85% van de stikstofinstallaties gerechtvaardigd?

E-NL ondersteunt het belang van één gecombineerde gasmarkt voor hoog- en laagcalorisch gas. Eén markt vergroot de liquiditeit en daarmee efficiënte prijsvorming voor afnemers in hoge mate. Bovendien is het nodig om Nederland een integraal onderdeel te laten blijven van de internationale gasmarkt. Het sturen op behoud van een liquide gecombineerde markt voor diverse kwaliteiten gas steunt E-NL van harte. In hoeverre inzet van 85% van de stikstofinstallaties het optimale percentage is kan E-NL op basis van de consultatie niet beoordelen.

Vragen over dit scenario:

- Wat wordt (in scenario 4) bedoeld met 85% benutting van kwaliteitsconversie?
Is die 85% gebaseerd op full load of base load van de installatie?
Betreft het een gemiddelde benutting over een jaar, maand, dag of uur?

Wordt er met dit percentage rekening gehouden dat een stikstofinstallatie niet beschikbaar is / uitvalt? Zo nee, zou het dan zo kunnen zijn dat 85% aan de hoge kant is?

Overige vragen aan het ministerie omtrent het rapport “onderzoek andere benadering van de gaswinning”:

- In het rapport wordt op pagina 7 e.v. gezegd: de “capaciteit van deze [stikstof] installaties is begrensd (maximaal 20 miljard m³)”.
Wij vragen ons af wat hier precies bedoeld wordt: 20 miljard m³ geproduceerd L-gas of een om te zetten hoeveelheid H-gas (naar L-gas)?
Is de capaciteit technisch begrensd of anderszins begrensd (en waarom)?
Wij verzoeken het ministerie om dit in het rapport te verduidelijken.
- Op pagina 19 staat dat de conversie-installatie in Pernis als back up kan functioneren en tevens dient om zeer hoogcalorisch LNG voor de Nederlandse hoogcalorische markt beschikbaar te maken. Hoeveel backup-capaciteit is hiermee beschikbaar?

Ten slotte:

- E-NL vindt het jammer dat er nog geen zicht is op het rapport van NAM / SodM over het seismisch effect van de verschillende scenario's. Dit zou meer richting hebben gegeven aan de onderzoeksvragen.

-o-O-o-